

CURLING

LESK I BÍDA

K A R E L K U B E Š K A

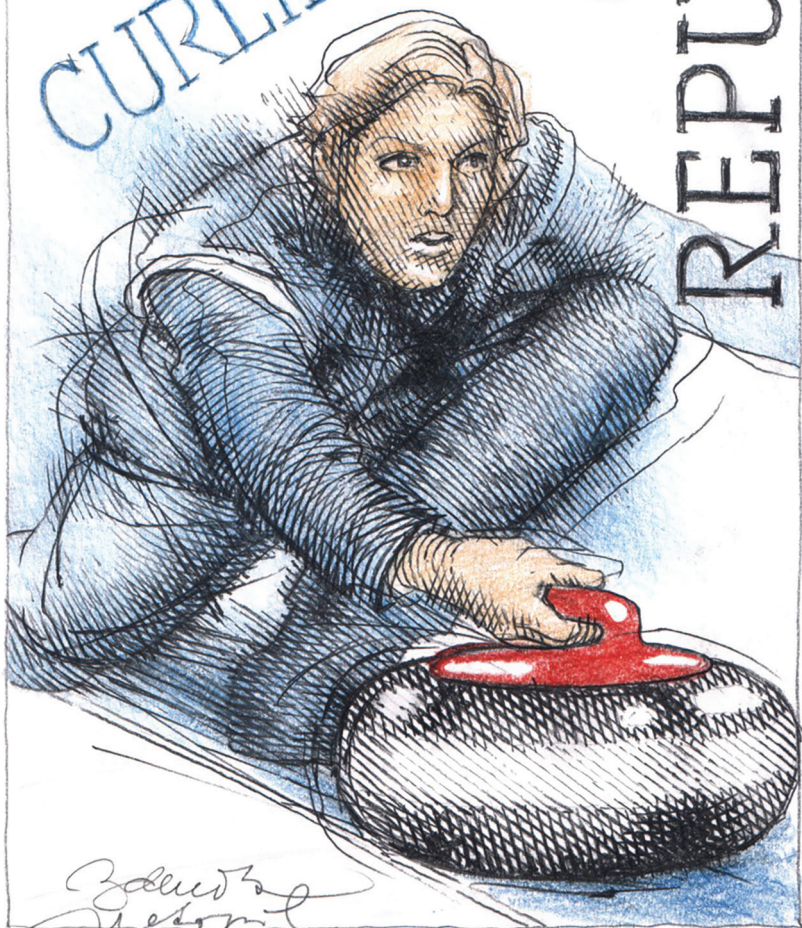
CURLING

LESKI BÍDA

17 Kč

CURLING

ČESKÁ
REPUBLIKA

*Radmila
Nešporová*
15.9.2004

CURLING

LESK I BÍDA

K A R E L K U B E Š K A

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Karel Kubeška, 2021

Illustration © Zdeněk Netopil, 2021

Photos © Archiv autora, Jeffrey Au, Michael Burns,

Bob Cowan, Česká televize, Český svaz curlingu,
Richard Gray, Štěpán Mikuda, Alina Pavliuchyková,
Céline Stuckiová, Světová curlingová federace,
Vojtěch Vlk, Zuzana Zoňová, 2021

Photo on Cover © Vojtěch Vlk, 2021

Cover Art © Lukáš Tuma, 2021

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2021

ISBN 978-80-278-0025-4 (print)

ISBN 978-80-278-1059-8 (ePub)

ISBN 978-80-278-1060-4 (mobi)

ISBN 978-80-278-1061-1 (pdf)

OBSAH

<i>Prolog</i>	7
1. <i>Trocha historie</i>	11
2. <i>Cesta za zkušenostmi</i>	17
3. <i>Magie olympijského mikrofonu</i>	23
4. <i>Stavíme si halu</i>	41
5. <i>Zpátky do školy</i>	51
6. <i>Na hranu rizika</i>	57
7. <i>Curlingoví pionýři</i>	65
8. <i>Itinerář na skotský způsob</i>	77
9. <i>Splátka následovníkům</i>	87
10. <i>Areál ledových sportů</i>	103
11. <i>Výprava nikam</i>	115
<i>Curling – epilog</i>	123
<i>Obrázková příloha</i>	125
<i>Přehledové tabulky</i>	134
<i>Slovníček výrazů</i>	137

PROLOG

„Bory šumí po skalínách...“ Dva týdny před koncem druhého tisíciletí našeho letopočtu jsem spolu se svým curlingovým týmem pózoval na stupních vítězů, přímo pod českou vlajkou umístěnou mezi italskou a ruskou trikolórou. Se zlatou medailí na krku, zjihlým výrazem a viditelně vlhkýma očima jsem zpíval českou hymnu. To vše krátce po napínavém, vyrovnaném, ale vítězném finálovém souboji s italskými hráči. Šlo tehdy o hodně, mimo jiné i o možnost postoupit na mistrovství světa, což bylo pro český curling něco těžko představitelného. Utkání skončilo, kortizol už přemohl adrenalin a bylo na čase prožít něco jiného, dosud nepoznaného. Zvláštní pocit, který je nejen pro mě, ale pro stovky, ba tisíce sportovců tím elektrizujícím okamžikem, který korunuje dlouhotrvající, stupňující se aktivitu vloženou do přípravy na sportovní soutěž. Lhostejno, jestli se jedná o individuální atlety, družstva, realizační týmy, fanoušky, rodinné příslušníky, přátele či náhodné přihlížejí. Na všechny působí ta chvíle magicky. Je v ní kombinace úlevy, uvolnění, napětí, radosti, štěstí, ale i vyjádření pocitu odpovědnosti s náznakem bilance a s vědomím uzavření jedné kariéerní kapitoly. Někteří sportovci hymnu zpívají, jiní nikoli. Ale vůbec za tím nemusí být nedostatek vlastenectví, neznalost textu nebo neschopnost vyloudit tón. V tom je právě neobvyklost toho momentu, že nemusí obsahovat nic nacvičeného, strojeného ani toporného, ale může být, a často je, ryze spontánní a třeba i silně introvertní. Velké okamžiky našich sportovních dějin jsou spojeny s českou (dříve československou) vlajkou stoupající na stožár, ať už v pozici centrální, tedy zlaté, nebo jako symbolu stříbra či bronzu. A také s drobný-

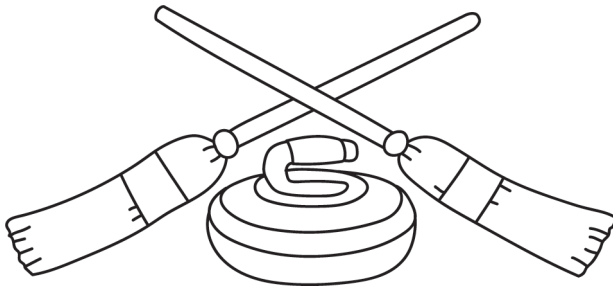
*Hrdost a radost v národních barvách, MS 2017,
zleva Tereza Plíšková, Karel Kubeška, Klára Svatoňová,
Alžběta Baudyšová, Ežen Kolčevská a Anna Kubešková*

mi, ale významnými gesty vyjadřujícími poselství. Za všechny stačí připomenout odvrácenou hlavu Věry Čáslavské při sovětské hymně na olympijských hrách v roce 1968 jako protest proti tehdejší okupaci Československa.

Český curling za svou krátkou historii zažil jen málo takových úspěchů, které by byly zvýrazněny stupni vítězů, či snad dokonce národní hymnou. Ale není to výhradní cejchovaná míra kvality hráček, hráčů, trenérů či funkcionářů. Lesk cenných kovů není jediným znakem naplněných ambicí, je spíše jejich symbolem. Touha shlížet ze stupňů vítězů s vlající vlajkou s modrým klínem nad hlavou a mít uši zahlcené mohutnou směsí zvuků žestů, smyčců a tumpánů je důležitou motivační součástí veškerého snažení českých curlerů. Konkurence a rivalita v tomto sportu je značná, ná-

roky na přípravu, s ohledem na fakt, že se jedná o kolektivní sport, jsou mimořádné a dobrá umístění či výhry nejisté. Možnost, že si poslechneme naši hymnu po dosažení cíle, je však natolik lákavá, že o ni stojí bojovat naplno a prokázat odhodlání, statečnost a sportovní srdce.

Předkládaná publikace přibližuje svět jednoho zimního olympijského medailového sportu širší veřejnosti. Obsahuje strohá fakta i subjektivní pohledy. Prezentované názory a postřehy jsou ryze autorské a nevyjadřují stanoviska Českého svazu curlingu ani Světové curlingové federace. Poděkování patří všem těm, kteří mi umožnili publikovat své fotografie. Jsou to především: Vojtěch Vlk, Štěpán Mikuda, Richard Gray, Alina Pavliuchyková, Michael Burns, Jeffrey Au, Céline Stuckiová, Bob Cowan, Zuzana Zoňová, Česká televize, Světová curlingová federace (WCF), Český svaz curlingu a archiv autora. Zvláštní poděkování za nezištnou a přátelskou pomoc náleží Františku Janouchovi. Díky patří Radku Klímovi za zapůjčení curlingového kamene jako rekvizity a grafikovi Zdeňku Netopilovi za poskytnutí ilustrace známky *Curling* na frontispis.

1. TROCHA HISTORIE

Ten, kdo se neorientuje ve vlastní historii, těžko chápe vlastní přítomnost a má limitované možnosti při řízení své budoucnosti.

Pokud se uvedené motto týká vedoucích osob, takzvaných „lídrů“ v jakémkoli oboru, tvoří se prostředí, ve kterém se nedá čekat vývoj, koncepční myšlení ani úspěchy. A to zejména pokud nastávají existenční problémy, objevují se ekonomické potíže, dostavuje se stagnace, případně krize.

Sportovní svazy mají ještě trochu obtížnější situaci než firmy, společnosti nebo instituce. Do jejich volených orgánů se často dostávají jedinci, kteří sice mají ambice, ale nikoli schopnosti a píli. V tom jsou tak trochu obdobou politiky, kde je to možná ještě více patrné. Takové osoby mnohdy nedokážou promítnout pozitivní prvky existující díky vytvořené tradici do plánů činnosti, ekonomiky a organizace sportovního života v oboru, který reprezentují. Přitom za jeho rozvoj ručí členská základně a do značné míry i sportovnímu prostředí, Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy a v konečném důsledku České republice. Nezbyvá než věřit, že to není případ curlingu, jehož historie v Čechách je krátká, ale dynamická.

Uvozující informace o historii takzvané *roaring game* se však musí týkat světa, a teprve na více než půl tisíciletí starou tradici může navázat pár detailů o domácím curlingu. Globální milníky mají první opěrné datum hluboko v minulosti, a sice v roce 1511. To je letopočet, který je vyražen na nejstarším existujícím curlingovém kameni, jenž je součástí expozice ve skotském Stirlingu. Tento kámen není ze žuly, tak jako naprostá většina těch současných, ale z čediče. První ově-

*Curlingový kámen ze Stirlingu
z roku 1511*

řené písemné zmínky o curlingu pocházejí ze Skotska a datují se do počátku šestnáctého století. Zápis notáře Johna McQuhina, praktikujícího v Paisley ve Skotsku, o posílání kamenů po ledě mezi Johnem Sclaterem a Gavinem Hamiltonem má datum 6. února 1540. Výsledek souboje obou curlerů však není v zápise uveden. Verše básníka Henryho Adamsona z roku 1638 zmiňují curling kombinací poetiky a sportovní rivality jako součást běžného života Skotů. Docho-

vaný notářský zápis z převodu vlastnictví curlingových kamenů z jedné osoby na druhou pochází z roku 1671 a je dalším úředním dokumentem potvrzujícím vážnost, s jakou bylo ke curlingu přistupováno v sedmnáctém století. Mezi populární důkazy o existenci curlingu v daleké minulosti patří některé obrazy vlámského malíře Pietera Breugela staršího ze šestnáctého století. Nejznámější z nich je olejomalba *Lovci ve sněhu* (1565). Ta mimo jiné potvrzuje, že curling v té době hráli Holanďané a patrně i Belgičané.

Devatenácté století znamenalo pro curling teritoriální rozmach, kdy díky migraci z Evropy do zámoří vznikla v Kanadě a USA masivní curlingová komunita. Dnes je Kanada zemí s nejširší členskou základnou (asi 1,3 milionu registrovaných hráčů, ale podle některých odhadů i více než 2 miliony), což se promítá i do jejího v zásadě výsostného postavení v mezinárodním měřítku, kdy se její týmy ve všech vypisovaných kategoriích vesměs umísťují na medailových pozicích mistrovských soutěží nebo někde neda- leko. V Montrealu byl v roce 1807 založen první curlingový klub

*Obraz vlámského malíře Pietera Breugela staršího z roku 1565
Lovci ve sněhu zachycuje hráče curlingu*

na americkém kontinentu The Royal Montreal Curling Club, který byl rovněž prvním sportovním klubem vůbec založeným na západ od Evropy. Respektovaným sportovním odvětvím je curling nejen v Kanadě a ve Skotsku, ale rovněž v USA, Švýcarsku a skandinávských zemích. V kontinentální Evropě se curling poprvé objevuje začátkem devatenáctého století. První klub vznikl v Bavorsku a ve stejném roce vznikají první kluby ve Švýcarsku, kde se jeho centrem stává kolem roku 1880 Svatý Mořic. Konkrétnější organizační formu však curling dostává až v první polovině devatenáctého století založením entity s názvem Grand Curling Club. Dramatický rozvoj prožívá v posled-

ních dvaceti letech v Asii, ale například i v Jižní Americe. Světová curlingová federace (WCF) sdružuje mnoho desítek členských zemí, v nichž se hraje curling. Významným předělem bylo zařazení curlingu do programu olympijských her v roce 1924 v Chamonix a v roce 1928 ve Svatém Mořici ve Švýcarsku. Po sedmdesátileté odmlce se curling znovu objevil v programu zimních olympijských her jako medailový sport v japonském Naganu (1998), konkrétně Karuizawě. V moderních dějinách dominují v hlavních soutěžích Kanaďané, Švédové, Norové a Švýčari a v ženské kategorii Švédky, Britky a Kanaďanky. V nově zařazené disciplíně, mixed doubles, mají zatím jediné olympijské zlato Kanaďané.

Češi datují začátek svého curlingového životopisu do roku 1990, kdy byl spolu s Československým svazem curlingu založen i Český svaz curlingu (ČSC), který funguje dodnes. ČSC se zároveň stal členem Světové i Evropské curlingové federace a rovněž je členem Českého olympijského výboru a České unie sportu (dříve ČSTV), a to prakticky od svého založení. Od roku 1991 se reprezentanti ČR účastní mistrovství Evropy a dalších mezinárodních soutěží. Dlouhodobě má ČSC přes 500 registrovaných členů a základna zahrnuje i juniorské kategorie a curlery se zdravotním postižením. Čeští curleři se mohou pochlubit některými velmi dobrými výsledky na mezinárodní scéně, mezi které patří medaile z mistrovství Evropy, mistrovství světa juniorů, mistrovství světa mixed doubles a zimní světové univerziády. Těchto úspěchů bylo dosaženo v letech 2011–2013. Od té doby stojí za zmínku čtvrté místo na světě mixed doubles v roce 2017 a šesté místo žen na MS 2018. Historicky významným obdobím pro rozvoj českého curlingu byla výstavba specializované haly (2000 až 2003), kte-

